RAPPORT AV ENKÄTEN

Tack alla medlemmar som tog sig tiden att besvara vår enkätserie under våren/sommaren 2026. Svaren kommer vara till stor hjälp för förbundet i kommande förhandlingar och påverkansarbete.

Manusförfattarens villkor under press

Utvecklingsfasen har blivit alltmer pressad, samtidigt som manusförfattaren får bära en större del av den ekonomiska risken. Det visar en utveckling där ansvar, inflytande och ersättning inte längre hänger ihop.

Ett arbete som blir alltmer riskfyllt

Manusförfattaren förväntas ta ett stort ansvar för projektets utveckling, men har begränsade möjligheter att påverka det slutliga resultatet. Omskrivningar, obetalt arbete och krav på ständig tillgänglighet har blivit centrala problem. Även pitcharbetet tar en allt större plats, ofta innan det finns någon tryggad ersättning.

Ekonomin är särskilt osäker i den tidiga utvecklingsfasen. Stegvisa beställningar innebär att arbetet delas upp i mindre delar, vilket ökar osäkerheten och flyttar risken till manusförfattaren. Ersättningsproblemet handlar därför om mer än tariffnivåer. Ersättningen är ofta baktung, samtidigt som mycket av det kreativa arbetet utförs tidigt i processen.

En otydligare roll och större personberoende

Manusförfattarens inflytande förändras under projektets gång. När regissören kommer in kan författarens möjlighet att påverka berättelsen och det kreativa arbetet minska. Många manusförfattare vill vara mer delaktiga genom hela processen än vad branschens arbetssätt i dag medger.

Förutsättningarna varierar också kraftigt beroende på vilka personer som är involverade. Kvaliteten på feedback, graden av delaktighet och möjligheterna att få betalt för utfört arbete skiljer sig åt mellan projekt. När tydliga spelregler saknas blir villkoren i hög grad beroende av enskilda producenter, regissörer och andra beslutsfattare.

Bristande insyn i ersättning och rättigheter

Royaltyfrågan väcker oro, framför allt när det gäller transparens och möjligheten att kontrollera ersättningen. Manusförfattare behöver kunna följa hur deras verk används och hur ersättningen beräknas. Utan tillräcklig insyn blir det svårt att bedöma om avtalen ger rimlig ersättning över tid.

AI uppfattas också som ett växande problem, även om det i nuläget inte framstår som den främsta utmaningen. Den bredare oron gäller manusförfattarens ställning och förutsättningarna för att upprätthålla ett självständigt och erkänt författarskap.

Behov av tydligare villkor

Sammantaget pekar utvecklingen på fyra centrala problem:

- **Risken har flyttats till manusförfattaren.** Ekonomisk osäkerhet, obetalda omskrivningar och krav på tillgänglighet präglar arbetet.
- **Det kreativa arbetet har tidigarelagts.** Pitch och utveckling kräver allt större insatser utan att ersättningen följer med.
- **Manusförfattarens roll blir otydligare.** Inflytandet minskar ofta under processens gång, samtidigt som ansvaret kvarstår.
- **Författarskapet behöver stärkas.** Bristen på transparens och gemensamma spelregler gör villkoren personberoende och försvagar manusförfattarens position.

Utvecklingen visar behovet av tydligare avtal, rimlig ersättning genom hela utvecklingsprocessen, bättre insyn i royalty och tydligare regler för manusförfattarens inflytande. Målet måste vara att skapa hållbara arbetsvillkor och ge manusförfattaren en starkare ställning genom hela projektet.